

ΣΥΝΟΧΗ

ΣΥΝΟΧΗ: Η σύνδεση των μερών του κειμένου σε μορφοσυντακτικό επίπεδο. Επιτυγχάνεται με τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων - φράσεων, με την επανάληψη λέξεων (βλέπε τον πίνακα που ακολουθεί).

ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ: Η νοηματική σύνδεση των μερών του κειμένου, πχ με τη μορφή αιτίου-αποτελέσματος, αντίθεσης, συμπλήρωσης, επαύξησης κτλ.

Η συνοχή αφορά, δηλαδή, το εσωτερικό «δέσιμο» των παραγράφων του κειμένου, ενώ η συνεκτικότητα το «εξωτερικό».

Σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους επιτυγχάνονται η συνοχή και η συνεκτικότητα ενός κειμένου βλέπε τον πίνακα που ακολουθεί.

Νοηματική σχέση	Διαρθρωτικές λέξεις
Αντίθεση	αλλά, όμως, ωστόσο, αντίθετα, εντούτοις, παρόλα αυτά, μολονότι, αν και
Αίτιο - Αποτέλεσμα	έτσι, συνεπώς, γι' αυτό, λοιπόν κτλ
Αιτιολόγηση	επειδή, διότι, γιατί, αφού
Χρονική σχέση	αρχικά, στη συνέχεια, πρώτα, ύστερα κτλ
Όρος ή προϋπόθεση	αν, εκτός αν, σε περίπτωση που κτλ
Επεξήγηση	λόγου χάρι, για παράδειγμα, δηλαδή, με άλλα λόγια, ειδικότερα, συγκεκριμένα κτλ
Έμφαση	το κυριότερο, πρέπει ακόμη να σημειωθεί, ιδιαίτερα σημαντικό είναι κτλ
Προσθήκη	ακόμη, επίσης, έπειτα, εκτός απ' αυτό κτλ
Απαρίθμηση	πρώτο, δεύτερο, καταρχάς, τελικά, κτλ
Συμπέρασμα	λοιπόν, τελικά, ανακεφαλαιώνοντας κτλ
Διάζευξη	είτε...είτε, ή...ή
Σύζευξη	παράλληλα, ταυτόχρονα, ακόμα, επίσης, πρώτα...έπειτα, από την μια...από την άλλη κτλ
Επανάληψη λέξεων - φράσεων	Επαναλαμβάνεται μια λέξη ή φράση, που υπάρχει στο πρώτο στοιχείο, αυτούσια ή παραφρασμένη, στο δεύτερο.
Αναφορά	Αντικαθίσταται μια λέξη ή φράση του πρώτου στοιχείου με την αντωνυμία της στο δεύτερο.
Μεταβατική	Συνδέονται νοηματικές ενότητες μεταξύ τους.

ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΣΤΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΕΞΗΣ:

 Τι στοχεύει ο συγγραφέας με τη χρήση α' προσώπου (εγώ - εμείς):

- α) Δεν αποστασιοποιείται από όσα υποστηρίζει, αλλά αντίθετα εντάσσει τον εαυτό του στο γενικότερο πλαίσιο του ανθρώπινου είδους για το οποίο ισχύουν τα όσα εκθέτει, δεν αποποιείται το μερίδιο ευθύνης που του αναλογεί.
- β) Το κείμενό αποκτά αμεσότητα και ζωντάνια, ενισχύεται η επικοινωνία με το αναγνωστικό κοινό, το ύφος γίνεται εξομολογητικό και προσωπικό.
- γ) Προβάλλεται εντονότερα η αναγκαιότητα λήψης μέτρων από το σύνολο των πολιτών, ακόμα και από τον ίδιο.

 Τι στοχεύει ο συγγραφέας με τη χρήση β' προσώπου (εσύ - εσείς):

- α) Απευθύνεται άμεσα στον δέκτη, αποσκοπώντας στο να τον επηρεάσει ή να τον χρησιμοποιήσει
- β) Ο λόγος γίνεται πιο άμεσος, πιο οικείος, πιο ζωντανός, πιο προσωπικός.

 Τι στοχεύει ο συγγραφέας με τη χρήση γ' προσώπου (αυτός, αυτή, αυτό - αυτοί αυτές, αυτά):

- α) Προσδίδει αντικειμενικότητα και αποστασιοποίηση. Αναφέρεται στην γενική αντίληψη που έχουμε για τον κόσμο και έχει πληροφοριακό χαρακτήρα.
- β) Είναι πιο απρόσωπο σε σχέση με τα άλλα δύο ρηματικά πρόσωπα, κάνει τον λόγο αντικειμενικό, αυστηρό, σοβαρό.

 Με τη χρήση των τριών πληθυντικών ρηματικών προσώπων προσδίδεται συλλογικότητα.

 Τι υποδηλώνει η γραφή λέξεων μέσα σε εισαγωγικά (« »):

- α) Ότι οι απόψεις που παρατίθενται έχουν ειπωθεί από κάποιον άλλον και μεταφέρονται αυτολεξεί.
- β) Σε εισαγωγικά γράφεται μια λέξη - ορισμός.
- γ) Κάποιες φορές λέξεις γράφονται μέσα σε εισαγωγικά για να εκφράσουν την ειρωνική διάθεση του συγγραφέα ή την αποστασιοποίησή του από τα γραφόμενα.
- δ) Όταν παρατίθενται λέξεις - φράσεις του προφορικού λόγου.
- ε) Όταν μια λέξη γράφεται με διαφορετική σημασία από την κυριολεκτική.

 Σε τι αποσκοπεί η χρήση ερωτηματικού λόγου;

α) Στο να προβληματίσει τον αναγνώστη, να τον ωθήσει στον εσωτερικό διάλογο, στην αυτοκριτική, στην κατανόηση των ευθυνών που του αναλογούν.

β) Τα ερωτήματα που τίθενται από το συγγραφέα, φυσικά, είναι ρητορικά, δεν επιδέχονται απάντησης, στοχεύουν στο κέντρισμα του ενδιαφέροντος του αναγνώστη, στην απόδοση έμφασης σε όσα υποστηρίζει, να προκαλέσει συγκίνηση.

γ) Κάποιες φορές ενδέχεται να υποδηλώνεται η άγνοια, η αμηχανία του δοκιμιογράφου σχετικά με το θέμα: πιθανόν οι προβληματισμοί που θέτει να είναι ιδιαίτερα σύνθετοι και να μην τυγχάνουν ξεκάθαρης απάντησης.

 Η χρήση β' προσώπου προσδίδει αμεσότητα, ο στόχος του δοκιμιογράφου να επικοινωνήσει με το αναγνωστικό κοινό ενισχύεται, όπως επίσης και η δυνατότητα ευαισθητοποίησης του κοινού στους προβληματισμούς που τίθενται.

Κώστας Σίδερης, Φιλολόγος